

Civilutskottets betänkande 2018/19:CU2

En ny regional planering

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. plan- och bygglagen.

Genom förslagen införs bl.a. nya bestämmelser om regional fysisk planering i plan- och bygglagen. Ändringarna innebär i huvudsak följande. Den regionala fysiska planeringen ska omfatta frågor av betydelse för den fysiska miljön som angår två eller flera kommuner i ett län. Sådan planering ska ske i Stockholms län och i Skåne län. Landstinget blir ansvarigt för den regionala fysiska planeringen inom sitt län. Uppgifterna innefattar bl.a. att anta en regionplan. En sådan plan ska ange de grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Planen ska även ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Av regionplanen ska det vidare framgå hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med andra nationella, regionala och kommunala planer och program.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Vidare föreslår utskottet ett tillkännagivande om att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att regional fysisk planering ska omfatta fler län än Stockholms län och Skåne län. Utskottets förslag grundas på motionsyrkanden.

Utskottet föreslår att riksdagen ska avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (V, L).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:266 En ny regional planering.

Åtta yrkanden följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens lagförslag	6
Vilka län som bör omfattas av regional fysisk planering	7
Regionplanens innehåll och verkan	10
Transportinfrastruktur och medfinansiering	13
Reservationer	16
1. Vilka län som bör omfattas av regional fysisk planering, punkt 2 (V)	16
2. Regionplanens innehåll och verkan, punkt 3 (V).....	16
3. Transportinfrastruktur och medfinansiering, punkt 4 (L)	18
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	19
Propositionen	19
Följdmotionerna	19
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i väglagen (1971:948),
 2. lag om upphävande av lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län,
 3. lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
 4. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:266 punkterna 1–4.

2. Vilka län som bör omfattas av regional fysisk planering

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att fler län ska omfattas av regional fysisk planering och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:4202 av Ola Johansson m.fl. (C, KD, M),
2017/18:4203 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1 och
2017/18:4204 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD)
samt
bifaller delvis motion
2018/19:21 av Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 1 (V)

3. Regionplanens innehåll och verkan

Riksdagen avslår motion
2018/19:21 av Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V) yrkandena 2–4.

Reservation 2 (V)

4. Transportinfrastruktur och medfinansiering

Riksdagen avslår motion
2017/18:4203 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 2.

Reservation 3 (L)

Stockholm den 6 november 2018

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Mats Green (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Jörgen Warborn (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD) och Lars Beckman (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2017/18:266 En ny regional planering. Till grund för regeringens förslag finns Bostadsplaneringskommitténs förslag i betänkandet En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59).

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1, och regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagrådet har yttrat sig över lagförslaget.

Fyra motioner har väckts med anledning av propositionen. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

Bakgrund

Enligt nu gällande ordning är regionplanering frivillig för de allra flesta av Sveriges kommuner. För majoriteten av kommunerna kan regionplanering bedrivas av kommunalförbund enligt hittillsvarande bestämmelser om regionplanering i 7 kap. plan- och bygglagen (2010:900). För kommunerna i Stockholms län finns dock särskilda bestämmelser om regionplanering i lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län. Enligt denna lag är regionplanering obligatorisk för kommunerna i länet och ska bedrivas av landstinget.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag. Därefter behandlar utskottet följdmotioner som innehåller förslag på tillkännagivanden till regeringen i frågor som anknuter till lagförslagen.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om en ny regional fysisk planering.

Propositionen

Regeringen föreslår att nya bestämmelser om regional fysisk planering ska föras in i plan- och bygglagen (2010:900, förkortad PBL). Enligt förslaget ska den regionala fysiska planeringen omfatta frågor av betydelse för den fysiska miljön som angår två eller flera kommuner i ett län. Regeringen föreslår att sådan planering ska ske i Stockholms län och i Skåne län. Enligt regeringens bedömning bör regional fysisk planering, som ett led i att åstadkomma mer enhetlighet i landet, införas i ytterligare län när det finns behov av och förutsättningar för sådan planering.

I ett län där regional fysisk planering ska ske föreslås landstinget ansvara för planeringen. Uppgifterna innefattar bl.a. att anta en regionplan. En sådan plan ska ange de grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Planen ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Vidare föreslås att det ska framgå av regionplanen bl.a. hur hänsyn har tagits till, och hur planen har samordnats med, andra nationella, regionala och kommunala planer och program.

Enligt regeringens bedömning bör regional fysisk planering kunna bidra till att tillgodose en förbättrad bostadsförsörjning och en hållbar utveckling på de platser där det finns behov av regional fysisk planering och där de inblandade aktörerna stöder en regional aktör med ansvar för regional planering.

Enligt regeringens förslag ska de nya bestämmelserna om regional fysisk planering ersätta bestämmelserna om regionplanering i 7 kap. PBL och lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län. Det föreslås även följändringar i väglagen (1971:948) och lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Att reglerna om regional fysisk planering samlas i PBL underlättar enligt regeringens bedömning samordningen mellan det kommunala ansvaret enligt PBL för planering av mark- och vattenområden å ena sidan och de regionala aktörernas uppdrag att utreda och planera frågor av betydelse för länets fysiska miljö å andra sidan. Regeringen anser att den ökade samordningen i förlängningen bör kunna medverka till en ökad effektivitet i planeringsprocesserna samt förbättrad utväxling av både offentliga och privata investeringar. Detta leder enligt regeringen sammantaget till en förbättrad fysisk planering sett ur både hållbarhets- och samhällsekonomiskt perspektiv.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Lagen om regionplanering för kommunerna i Stockholms län ska enligt förslaget upphöra att gälla vid utgången av 2018. Vidare föreslås att en regionplan enligt de nya bestämmelserna ska antas senast den 31 december 2022. En regionplan som har antagits enligt äldre bestämmelser föreslås gälla som regionplan enligt de nya bestämmelserna. Regeringen föreslår även att det ska införas en övergångsbestämmelse med innebörden att äldre bestämmelser i PBL fortfarande gäller för ärenden om regionplaner och översiktsplaner som har påbörjats före den 1 januari 2019. Detsamma gäller enligt förslaget vid överklaganden och överprövningar av beslut om sådana regionplaner och vid överklaganden av beslut om sådana översiktsplaner till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen nu antar regeringens lagförslag. Utskottet anser därför att riksdagen bör anta regeringens lagförslag av de skäl som förs fram i propositionen.

Utskottet går nu över till att under särskilda rubriker behandla motionsyrkanden med förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslagen.

Vilka län som bör omfattas av regional fysisk planering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att fler län ska omfattas av regional fysisk planering.

Jämför reservation 1 (V).

Motionerna

I motion 2017/18:4202 av Ola Johansson m.fl. (C, KD, M) anför motionärerna att det är upp till regeringen att ta nödvändiga initiativ för att utvidga reformen

till fler län än Stockholms län, och de begär ett tillkännagivande om detta. Motionärerna tillägger att det även är upp till regeringen att på ett tydligare sätt besluta hur redan befintliga samordningsförbund i t.ex. Göteborgs-regionen kan fortsätta att verka inom ramen för lagförslaget.

Robert Hannah m.fl. (L) anför i kommittémotion 2017/18:4203 yrkande 1 att de har förståelse för den kritik som remissinstanserna framförde mot förslaget om en obligatorisk regional fysisk planering i alla län, men att de samtidigt anser att det finns behov av en sådan planering i fler län än Stockholms län och Skåne län. Regeringens bedömning att fler län bör omfattas i takt med att det finns behov och lokala förutsättningar för regional fysisk planering förutsätter enligt motionärerna dessutom ett aktivt förhållningssätt. Regeringen bör därför kontinuerligt följa upp frågan genom en direkt dialog med de län där behoven är som störst och där resandemönster gör att bostads- och arbetsmarknaderna är integrerade över kommungränserna. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kontinuerlig dialog för att göra det möjligt att inkludera fler län i lagstiftningen om en obligatorisk regional fysisk planering.

Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) anför i kommittémotion 2017/18:4204 att regional fysisk planering behövs i fler län för att tillmötesgå det stora behovet av bostäder i Sverige, för att motverka bostadsbrist, otrygghet och trångboddhet i landet och för att främja företagets rekryteringsbehov på arbetsmarknaden. Motionärerna anser därför att regeringen redan nu bör starta arbetet med att få till stånd sådan planering i fler län och föreslår ett tillkännagivande om att regeringen ska utvidga reformen till fler län.

Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V) anför i kommittémotion 2018/19:21 yrkande 1 att bostadsbristen i landet är en regional fråga som därför i större utsträckning bör lösas regionalt. Alla kommuner bör ta ansvar för bostadsförsörjningen, varför det finns behov av en mellankommunal och regional samverkan över hela landet. Även om omfattningen av detta behov kan skilja sig åt mellan t.ex. tillväxtkommuner och kommuner med minskande befolkning är det uppenbart att behovet av regional fysisk planering inte kan tillgodoses om sådan planering är frivillig. Motionärerna begär mot denna bakgrund ett tillkännagivande om att sådan planering ska vara obligatorisk för alla län.

Den nya rättsliga regleringen om regional fysisk planering

Det lagförslag som utskottet har ställt sig bakom innebär att regional fysisk planering ska ske i Stockholms län och i Skåne län. I lagstiftningsärendet har regeringen gjort bedömningen att regional fysisk planering bör införas i fler län när det finns behov av och förutsättningar för sådan planering, som ett led i att åstadkomma mer enhetlighet i landet.

Som skäl för lagförslaget har regeringen bl.a. anfört synpunkter från remissinstanser. Flera remissinstanser, däribland Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Skellefteå kommun, menar att det finns ett behov av regional planering i storstadsregionerna men inte i andra delar av landet, varför planeringen bör vara frivillig för dessa delar av landet. Flera kommuner anför att det är olämpligt att tillämpa samma regelverk för alla kommuner. Man anser att regelverket bidrar till ökad arbetsbörda och riskerar att leda till en ineffektiv resursanvändning i regioner som saknar behov av en regional fysisk planering. Andra remissinstanser, bl.a. Mark- och miljööverdomstolen och majoriteten av länsstyrelserna, är positiva till kommitténs förslag om att införa en obligatorisk regional fysisk planering i hela landet.

Enligt regeringen varierar nyttan med och behovet av en regional fysisk planering över landet. Mot denna bakgrund har regeringen i lagstiftningsärendet bedömt att det är bättre att regional fysisk planering sker i regioner där det finns ett faktiskt behov av sådan planering. Ett sådant behov har i lagstiftningsärendet bedömts finnas i Stockholms län och i Skåne län. Vidare har regeringen konstaterat att det i andra län kan uppstå situationer som kräver regional samordning och utredningsarbete och som behöver hanteras i ett gemensamt sammanhang. Därför har regeringen bedömt att regional fysisk planering, som ett led i att åstadkomma mer enhetlighet i landet, bör införas i fler län när det uppkommer behov av och förutsättningar för sådan planering. Regeringen har vidare konstaterat att de nya reglerna innebär skyldigheter för landsting och kommuner som bör meddelas genom lag. Om regional fysisk planering ska ske i andra län än de som pekas ut i förslaget, behöver det därför anges i lag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens lagförslag om regional fysisk planering. Utskottet instämmer i regeringens bedömning om vikten av att underlätta en samordning mellan det kommunala ansvaret enligt plan- och bygglagen för planering av mark- och vattenområden och de regionala aktörernas uppdrag att utreda och planera frågor av betydelse för länets fysiska miljö. Som regeringen har påpekat bidrar en sådan samordning till förbättrad fysisk planering.

Utskottet delar också regeringens bedömning att regional fysisk planering bör införas i fler län när det finns behov av och förutsättningar för sådan planering, och att det är viktigt att eftersträva en enhetlig reglering av regional fysisk planering i hela landet.

Enligt utskottets mening bör regeringen ta nödvändiga initiativ för att vidareutveckla reformen till att omfatta fler län, utöver Stockholms län och Skåne län. Regeringen bör inom ramen för detta arbete ha en direkt och kontinuerlig dialog med berörda parter. Det bör i arbetet beaktas att det på vissa platser finns samordningsförbund med ett ansvar för inomregional planering och miljö- och samhällsbyggnad. Regeringen bör på ett tydligare

sätt belysa hur dessa befintliga samordningsförbund kan fortsätta att verka inom ramen för en utvidgning av reformen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Regionplanens innehåll och verkan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att regionplaner ska innehålla ett bindande bostadsmål, att länsstyrelsen ska få i uppdrag att fördela bostadsbyggandet enligt nämnda bostadsmål och att staten ska kunna meddela förelägganden om att uppfylla bostadsmålet till kommuner som inte gör detta. Utskottet hänvisar bl.a. till innehållet i den lagändring som utskottet har ställt sig bakom.

Jämför reservation 2 (V).

Motionen

I kommittémotion 2018/19:21 yrkande 2 anför Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V) att lagförslaget om en obligatorisk regional fysisk planering riskerar att bli verkningslöst om det inte ställs skarpa krav på att samtliga kommuner i en region bidrar till att tillgodose hela regionens bostadsförsörjningsbehov. Motionärerna begär därför ett tillkännagivande om att regionplaner ska innehålla ett bindande bostadsmål. Av detta mål ska det dessutom framgå hur många bostäder som behöver byggas i en region och av dessa bostäder ska minst hälften vara hyresrätter. Av bostadsmålet ska det även framgå hur kommunerna i en region fördelar ansvar för byggandet av bostäder. På detta sätt ges alla kommuner i en region möjlighet att ta ansvar för bostadsbristen och bygga de bostäder som behövs, anför motionärerna.

Motionärerna begär i nämnda motion även ett tillkännagivande om att länsstyrelsen ska få ansvar för att, i samarbete med landstinget, fördela bostadsbyggandet enligt det föreslagna bindande bostadsmålet på kommunerna inom ett län (yrkande 3).

Motionärerna anför vidare i nämnda motion att lagförslaget borde ha innehållit en möjlighet för staten att besluta om sanktioner mot de kommuner som inte bygger bostäder. Motionärerna föreslår att staten ges rätt att förelägga kommuner att bygga bostäder i enlighet med vad som anges i en bindande regionplan för den aktuella regionen. Det ska därmed enligt motionärerna vara kostsamt för de kommuner som inte tar sitt ansvar för bostadsförsörjningen i landet. Motionärerna begär mot denna bakgrund ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag som ger staten rätt att förelägga kommuner att bygga bostäder i enlighet med det bindande bostadsmålet i regionplanen (yrkande 4).

Gällande rätt

En regionplan ska enligt hittillsvarande bestämmelser i plan- och bygglagen (2010:900, förkortad PBL) vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Den ska också ange grunddragen för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk, om det har betydelse för regionen. Regionplanen ska vidare utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår. Detta gäller även för kommunerna som omfattas av lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län.

Den bindande regleringen av markens användning och av bebyggelsen inom en kommun görs genom en detaljplan eller av områdesbestämmelser. Om en detaljplan avviker från en översiktsplan, ska det i detaljplanen anges på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen.

All planläggning ska vidare enligt PBL, med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden, främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. De kommunala riktlinjerna för bostadsförsörjning ska vara vägledande enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

I PBL anges dessutom bl.a. att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Redovisningen kan anpassas till kommunens situation när det gäller bostadsförsörjning (se prop. 2013/14:59 s. 33). Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen och det behov av bostäder som identifierats i riktlinjerna ska därmed påverka översiktsplanen. Översiktsplanen blir således ett verktyg för att genomföra kommunens intentioner när det gäller bostadsförsörjningen. Bestämmelsen i PBL innebär att översiktsplanen ska återspegla bostadsförsörjningsbehovet genom ställningstaganden i den fysiska planeringen (se prop. 2013/14:59 s. 22 f.).

Den nya rättsliga regleringen om regional fysisk planering

Vad en regionplan ska innehålla och dess verkan

Det förslag till ändringar i PBL som utskottet har ställt sig bakom innebär i berörda avseenden följande.

En regionplan ska ange de grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och de riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Regionplanen ska även ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Planen ska inte vara bindande.

Av en regionplan ska det dessutom framgå bl.a. hur hänsyn har tagits till, och hur planen har samordnats med, den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram och kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra

regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet. Det ska också framgå hur planen är avsedd att genomföras.

Om en översiktsplan avviker från regionplanen, ska det framgå av översiktsplanen på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelserna.

Regeringens skäl till att regionplanen inte bör vara bindande

I lagstiftningsärendet har regeringen angett att regionplaner inte har haft bindande verkan vare sig enligt nu gällande bestämmelser eller enligt tidigare regler för regionplanering. När systemet med regionplaner infördes i den dåvarande byggnadslagen bedömde den dåvarande regeringen att avvikelser från regionplaner kunde behöva göras, varför planerna endast skulle ha vägledande karaktär. När den äldre plan- och bygglagen (1987:10) infördes uttalades att plansystemet måste fungera som hjälpmedel och inte som ett svårforcerat hinder, byggt på felaktiga eller tidigare okända förutsättningar, varför övervägande skäl talade för att det inte borde finnas några tvingande bindningar mellan planerna (jfr prop. 1985/86:1 s. 71).

Regeringen har i lagstiftningsärendet gjort bedömningen att tidigare anförda skäl fortfarande är giltiga och anført i huvudsak följande. En bindande regionplan minskar genomförbarheten genom att den inte lämnar utrymme för skiftande prioriteringar och nytillkommande frågor i efterföljande planeringar. Bostadsplaneringskommittén och flera remissinstanser har också framfört att regionplaner även fortsättningsvis bör vara vägledande.

Regeringens skäl till förslaget om regionplanens innehåll

I lagstiftningsärendet har regeringen anført att en reglering av regionplanens innehåll kan öka förutsättningarna för mer samstämmiga planer, vilket i sin tur kan bidra till ökat samarbete och samordning mellan län som berörs av planen oavsett vilken landsdel denna avser. En reglering kan även leda till förutsägbarhet i fråga om planens innehåll, vilket stärker förutsättningarna för dialog med såväl statliga myndigheter som näringsliv. Däremot kan regionala variationer till viss del riskera att gå förlorade om regionplanens innehåll regleras mer ingående. Regeringen har därför ansett att övervägande skäl talar för att övergripande reglerade vad en regionplan ska innehålla.

Regeringen har vidare bedömt att det finns en tydlig koppling mellan planläggning enligt PBL och möjligheterna att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet. Förutsättningarna för att kunna tillgodose det kommunala bostadsförsörjningsbehovet, och i viss mån även det regionala bostadsförsörjningsbehovet, bör öka när frågan behandlas på både den kommunala och den regionala nivån, inte minst då åtgärder på regional nivå, t.ex. infrastruktur och kollektivtrafik, påverkar förutsättningarna för bostadsbyggande. Regeringen har därför ansett att det i den regionala fysiska planeringen bör ingå en beskrivning av hur förutsättningarna för bostadsförsörjningen ser ut i länet och hur regionplanen kan stödja en fortsatt god bostadsförsörjning. Enligt vad regeringen uttalar bör underlaget bestå av

kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning tillsammans med hur frågan har hanterats i översiktsplanerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i detta betänkande ställt sig bakom bl.a. regeringens förslag om att regionplaner även fortsättningsvis ska vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser samt om vad en regionplan ska innehålla. Enligt utskottets mening finns det inte anledning att föreslå något initiativ från riksdagens sida som syftar till att regionplanerna i framtiden ska innehålla ett bindande bostadsmål. Därmed finns det inte heller skäl att föreslå ett initiativ om att länsstyrelsen ska få i uppdrag att följa upp ett sådant mål. Eftersom regionplaner inte bör vara bindande, bör det inte heller finnas någon sådan möjlighet som begärs i motionen för staten att meddela förelägganden till kommuner.

Mot denna bakgrund bör motionsyrkandena avslås.

Transportinfrastruktur och medfinansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om samordning och samarbete för transportinfrastruktur och medfinansiering av bostadsbyggande m.m. Utskottet hänvisar bl.a. till innehållet i den lagändring som utskottet har ställt sig bakom.

Jämför reservation 3 (L).

Motionen

Robert Hannah m.fl. (L) anför i kommittémotion 2017/18:4203 yrkande 2 att Bostadsplaneringskommittén uppmärksammade i sitt slutbetänkande att det finns ett behov av samordning och samarbete i frågor som rör transportinfrastruktur. Även om regeringen enligt motionärerna synes dela kommitténs bedömning finns det inga konkreta förslag som belyser vikten av att transportinfrastruktur ses i ett brett perspektiv där alla transportslag ingår. Det finns inte heller några förslag om att den ansvariga aktören bör ha till uppgift att föra en dialog med berörda parter som förhandlar om medfinansiering av bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. Enligt motionärerna finns det behov av att fortsätta stärka den regionala samplaneringen vad gäller cykeln som transportslag genom exempelvis fler regionala stråk som skapar förutsättningar för pendling mellan kommuner. En ansvarig aktör borde också ha fått till uppgift att föra en dialog om medfinansiering av bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. Detta vill motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen.

Den nya rättsliga regleringen om regional fysisk planering

Frågor om transportinfrastruktur

Enligt det lagförslag som utskottet har ställt sig bakom får landstinget bl.a. ansvar för att utreda regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö. Denna uppgift syftar enligt vad regeringen har anfört i lagstiftningsärendet till att underlätta för den kommunala planeringen och för övriga regionala planeringar. Uppgiften innebär enligt regeringen bl.a. att landstinget kan ha en funktion att fylla i frågor där olika kommuners önskemål kan behöva sammanjämkas, t.ex. områden som rör rekreation, fritid, infrastruktur- anläggningar och regionala cykelstråk.

Enligt den nya regleringen får landstinget även bl.a. i uppgift att verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekt. I lagstiftningsärendet har regeringen anfört att samhällsplanering är ett verktyg för att minska vår klimatpåverkan och för att kunna möta de konsekvenser som följer av ett förändrat klimat. Den regionala nivån har enligt regeringen en viktig funktion att fylla i detta avseende. Landstingets uppgift att verka för nämnda insatser syftar enligt vad regeringen har anfört till att bidra till en minskning av länets klimatpåverkan och dess effekt. Uppgiften ersätter inte länsstyrelsens ansvar för samordning av det regionala arbetet för minskad klimatpåverkan. Uppgiften avser i stället att tillföra arbetet med att begränsa klimatpåverkan en ytterligare arena, genom att den regionala fysiska planeringen ska kunna bidra till en minskning av länets klimatpåverkan. I lagstiftningsärendet har regeringen mot denna bakgrund bedömt att landstinget exempelvis kan skapa förutsättningar, genom sin kunskap och med dialog, för bl.a. ökad användning av kollektivtrafik. Det kan avse strukturella förutsättningar för t.ex. infrastruktur och markanvändning och hur dessa kan nyttjas för att skapa ett transporteffektivt samhälle. En annan åtgärd kan enligt regeringen t.ex. vara att landstinget lyfter frågan om regionala cykelstråk, något som kräver koordinerade insatser på kommunal nivå.

Frågor om medfinansiering av bostadsbyggande

Regeringen har i lagstiftningsärendet övervägt Bostadsplaneringskommitténs förslag att ge landstinget i uppgift att föra dialog med berörda parter som förhandlar om medfinansiering av bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. Regeringen har, i det lagförslag som utskottet har ställt sig bakom, valt att inte föreslå en sådan uppgift för landstinget och anfört följande (s. 48 och 49 i propositionen).

Bostadsplaneringskommittén föreslår att den aktör som är ansvarig för regional fysisk planering ska ha i uppgift att föra dialog med berörda parter som förhandlar om medfinansiering i bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. [---]

Regeringen instämmer i att landstinget kan ha skäl att hålla sig informerat om eventuella pågående förhandlingar om infrastrukturprojekt. Landstinget kan också fylla en funktion vid förhandlingar genom att lämna underlag om regionala frågor. [---]

Den lagstadgade fysiska planeringsprocessen är skild från den ekonomiska planering som sker i form av infrastrukturpropositioner och efterföljande beslut om nationell plan respektive regionala planer för transportsystemet. Samtidigt krävs båda formerna av planering för att ett visst utbyggnadsobjekt ska komma fram till ett genomförande. Riksdagen har ställt sig bakom att kriterier för prioritering av olika åtgärder i den ekonomiska planeringen ska gälla lika oavsett hur åtgärderna finansieras. Generellt sett har inte förhandlingar om hur en utbyggnad ska finansieras ekonomiskt någon större inverkan på den fysiska planeringen för utbyggnaden.

De flesta förhandlingar om medfinansiering av infrastruktur förs med Trafikverket, vare sig de handlar om att kommuner eller landsting medfinansierar utbyggnad av statens infrastruktur eller vice versa. Endast i undantagsfall genomförs förhandlingarna från statens sida genom ett särskilt förhandlingsprojekt i form av en kommitté eller förhandlingsperson. Det framgår inte klart av kommitténs förslag om uppgiften att föra dialog endast omfattar förhandlingar om medfinansiering i de sistnämnda fallen. Som Trafikverket påpekat i sitt remissvar skulle en uppgift att föra dialog kunna bli omfattande och därmed betungande för landstinget. Det är inte heller givet att fler parter i en förhandling underlättar ett genomförande.

Regeringen menar att det genom landstingets uppgift att lämna underlag om regionala frågor finns möjlighet för landstinget att bidra till processen. I den fysiska planeringsprocessen för vägar och järnvägar finns vidare en skyldighet att samråda med berörda aktörer. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att det inte är lämpligt att genom ändring i lag ge landstinget i uppgift att föra dialog med parter som förhandlar om medfinansiering.

Utskottets ställningstagande

Den nya rättsliga reglering som utskottet har ställt sig bakom innebär bl.a. att landstinget har fått vissa uppgifter inom ramen för regional fysisk planering. I likhet med regeringen anser utskottet att det inte är lämpligt att i lag ge landstinget i uppgift att föra dialog med parter som förhandlar om medfinansiering av bostadsbyggande.

När det gäller frågan om fler regionala cykelstråk konstaterar utskottet att de nya bestämmelserna ger landstinget möjlighet att lyfta frågan bl.a. inom ramen för sin uppgift att verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekt. Utskottet ser för närvarande inte att det finns behov av ytterligare initiativmöjligheter för landstinget att verka för fler regionala cykelstråk.

Utskottet finner mot denna bakgrund inte anledning att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför bör avslås.

Reservationer

1. Vilka län som bör omfattas av regional fysisk planering, punkt 2 (V)

av Momodou Malcolm Jallow (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:21 av Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V) yrkande 1 och bifaller delvis motionerna

2017/18:4202 av Ola Johansson m.fl. (C, KD, M),

2017/18:4203 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1 och

2017/18:4204 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD).

Ställningstagande

Jag har tidigare i betänkandet ställt mig bakom regeringens lagförslag till ny regional fysisk planering. Jag anser i likhet med majoriteten att det är viktigt att underlätta en samordning mellan det kommunala ansvaret enligt plan- och bygglagen för planering av mark- och vattenområden å ena sidan och de regionala aktörernas uppdrag att utreda och planera frågor av betydelse för länets fysiska miljö å andra sidan. Jag instämmer också i majoritetens uppfattning att en sådan samordning bidrar till en förbättrad fysisk planering. Enligt min mening bör dock samtliga län omfattas av regional fysisk planering.

Jag anser mot denna bakgrund att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att regional fysisk planering är obligatorisk i alla län. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Regionplanens innehåll och verkan, punkt 3 (V)

av Momodou Malcolm Jallow (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:21 av Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Jag har tidigare i detta betänkande ställt mig bakom regeringens lagförslag om en ny regional fysisk planering. Förslaget innebär bl.a. att en regionplan ska vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Enligt min mening riskerar regionplaner att bli verkningslösa om det inte ställs skarpa krav på att samtliga kommuner i en region bidrar till att tillgodose hela regionens bostadsförsörjningsbehov. Regionplaner ska innehålla ett specifikt bindande bostadsmål för en region som anger hur många bostäder som behöver byggas och som anpassas efter behoven i den aktuella regionen. Jag anser att nämnda mål även ska ange hur kommunerna ska fördela ansvar för byggandet av bostäder, och att det ska anges att minst hälften av de bostäder som byggs i en region ska vara hyresrätter. Bostadsmålet bör utgå från Boverkets analyser av det nationella bostadsbehovet. Regeringen bör därför återkomma med förslag som innebär att regionplanen ska innehålla ett bindande bostadsmål i den regionala bostadsplaneringen som anger hur många bostäder, varav minst hälften hyresrätter nationellt, som behöver byggas i en region, och att byggandet därefter ska fördelas på kommunerna i regionen.

Länsstyrelserna bör ges i uppdrag att bryta ned det nationella bostadsbehovet på samtliga län. Därefter bör respektive länsstyrelse, i samarbete med landstinget, fördela bostadsbyggandet och bostadsmålet på respektive kommun i regionen. Frågan bör avgöras regionalt men med det nationella bostadsbehovet som övergripande styrmedel. Målet att nå minst hälften hyresrätter nationellt bör ges särskild prioritet. Regeringen bör således återkomma med förslag som innebär att länsstyrelsen, i samarbete med landstinget, får i uppgift att utifrån det nationella bostadsbehovet fördela bostadsbyggandet på kommunerna inom ett län.

Jag anser också att staten bör ges möjlighet att förelägga kommuner att bygga bostäder enligt den bindande regionala bostadsplaneringen. Särskild hänsyn bör då tas till det nationella målet om att minst hälften av de bostäder som byggs ska vara bostadsrätter. De kommuner som inte följer ett sådant föreläggande bör kunna drabbas av en ekonomisk sanktion. I likhet med vad Delegation Bostad 2030 anför i sitt slutbetänkande Dags för en ny bostadspolitik anser jag att det ska vara kostsamt för kommuner som inte fullgör sitt bostadsförsörjningsansvar. Regeringen bör således återkomma med förslag som innebär att staten ges rätt att förelägga kommuner att bygga de bostäder som de har tilldelats enligt den regionala bostadsplaneringen, med särskild hänsyn till det nationella målet om att minst hälften av de bostäder som byggs ska vara hyresrätter, och att de kommuner som inte följer ett sådant föreläggande kan åläggas en sanktion.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Transportinfrastruktur och medfinansiering, punkt 4 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:4203 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag har tidigare i detta betänkande ställt mig bakom regeringens lagförslag, men det finns vissa brister som skulle kunna förbättras för framtiden.

En sådan brist är hanteringen av frågan om regionala cykelstråk. Regeringen anför visserligen att denna fråga kan hanteras av landstinget inom ramen för det uppdrag som landstinget har fått att verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekt. Enligt min mening borde detta ha kommit till uttryck genom ett mer konkret förslag i propositionen. Lagförslaget borde på ett tydligare sätt ha belyst vikten av att transportinfrastruktur ses i ett brett perspektiv där alla transportslag ingår. Det är enligt min mening nödvändigt att aktivt arbeta med fler regionala stråk som skapar förutsättningar för pendling mellan kommuner. Sverige har i detta avseende en del att lära från länder som Danmark och Nederländerna.

En annan brist är att lagstiftningsärendet inte innehåller ett förslag om att en ansvarig aktör ska ha till uppgift att föra dialog med berörda parter som förhandlar om medfinansiering av bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. Till skillnad från regeringen menar jag att det hade varit lämpligt att lämna ett konkret sådant förslag i propositionen.

Jag anser mot denna bakgrund att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att frågan om regionala cykelstråk belyses på ett tydligare sätt och att en ansvarig aktör får till uppgift att föra dialog om medfinansiering av bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:266 En ny regional planering:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Följdmotionerna

2017/18:4202 av Ola Johansson m.fl. (C, KD, M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidareutveckla reformen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4203 av Robert Hannah m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kontinuerlig dialog för att göra det möjligt att inkludera fler län i lagstiftningen om regional fysisk planering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cyklism och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4204 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvidga reformen till att beröra fler län och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:21 av Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regional fysisk planering ska vara obligatorisk i alla län och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regionplanen ska innehålla ett bindande bostadsmål i den regionala bostadsplaneringen som anger hur många bostäder, varav minst hälften

hyresrätter nationellt, som behöver byggas i en region, och byggandet ska därefter fördelas på kommunerna i regionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelsen i samarbete med landstinget bör få i uppgift att, utifrån det nationella bostadsbehovet, fördela bostadsbyggandet på kommunerna inom ett län och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska ha rätt att förelägga kommuner att bygga de bostäder som de tilldelats enligt den regionala bostadsplaneringen, med särskild hänsyn till det nationella målet om att minst hälften av de bostäder som byggs ska vara hyresrätter, och att de kommuner som vägrar kan åläggas sanktioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i väglagen
(1971:948)

Härigenom föreskrivs att 76 § väglagen (1971:948)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

76 §²

Trafikverket får överklaga länsstyrelsens beslut enligt denna lag.

Länsstyrelsen får överklaga sådana beslut av Trafikverket enligt denna lag som berör länsstyrelsens verksamhetsområde.

Kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik och *regionplaneorgan enligt 7 kap. plan- och bygglagen* (2010:900) får överklaga Trafikverkets beslut.

Kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik och *de landsting som avses i 7 kap. plan- och bygglagen* (2010:900) får överklaga Trafikverkets beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Lagen omtryckt 1987:459.

² Senaste lydelse 2012:439.

2 Förslag till lag om upphävande av lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län

Härigenom föreskrivs att lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län ska upphöra att gälla vid utgången av 2018.

En regionplan som har antagits enligt den upphävda lagen ska enligt punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2018:000) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) gälla som regionplan enligt 7 kap. plan- och bygglagen.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § lagen (1995:1649) om byggande av järnväg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 §¹

Trafikverket och kommuner får överklaga länsstyrelsens beslut. Kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik och *regionplaneorgan enligt 7 kap. plan- och bygglagen* (2010:900) får överklaga Trafikverkets beslut.

Trafikverket och kommuner får överklaga länsstyrelsens beslut. Kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik och *de landsting som avses i 7 kap. plan- och bygglagen* (2010:900) får överklaga Trafikverkets beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Senaste lydelse 2010:1066.

3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljö kvalitetsnormer,

4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,

5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,

6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken, *och*

7. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

7. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra, *och*

8. *om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen.*

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

8 §³

När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan eller ändring i planen ska kommunen samråda med länsstyrelsen *samt med de berörda kommuner, regionplaneorgan och kommunala organ i övrigt som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering*. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, de andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet.

Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

Under samrådet ska kommunen redovisa förslagets innebörd, skälen för förslaget, förslagets konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt.

När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan eller ändring i planen ska kommunen samråda med länsstyrelsen, *landstinget och de kommuner som berörs*. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, de andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet.

³ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2017:965.

14 §⁴

Innan utställningen äger rum ska kommunen skicka planförslaget och kungörelsen till länsstyrelsen och till de kommuner och kommunala organ som avses i 8 §.

Innan utställningen äger rum ska kommunen skicka planförslaget och kungörelsen till länsstyrelsen, *landstinget* och de kommuner som berörs.

22 §

När ett beslut att anta eller ändra översiktsplanen har *vunnit* laga kraft, ska kommunen utan dröjsmål skicka följande handlingar till Boverket och länsstyrelsen samt de berörda kommuner, *regionplaneorgan och kommunala organ i övrigt som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering*:

När ett beslut att anta eller ändra översiktsplanen har *fått* laga kraft, ska kommunen utan dröjsmål skicka följande handlingar till Boverket, länsstyrelsen, *landstinget* och de kommuner som berörs:

1. översiktsplanen,
2. den samrådsredogörelse som avses i 11 §,
3. det granskningsyttrande som avses i 16 §,
4. det utlåtande som avses i 17 §, och
5. ett protokollsutdrag med beslutet.

5 kap.

29 §

När detaljplanen har antagits ska kommunen skicka ett meddelande om detta till

1. länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten,
2. de kommuner och *regionplaneorgan* som är berörda, och
2. de kommuner som är berörda och till *landstinget* om det i länet ska ske planering enligt 7 kap., och
3. dem som anges i 11 § första stycket 2 och 3 och dem som får överklaga enligt 13 kap. 12 eller 13 § och
 - a) senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda, eller
 - b) har rätt att överklaga beslutet enligt 13 kap. 11 § andra stycket 1.

Meddelandet ska innehålla ett protokollsutdrag med beslutet och upplysningar om vad den som vill överklaga beslutet måste göra.

Kommunen ska till länsstyrelsen skicka det granskningsutlåtande som avses i 23 § tillsammans med meddelandet om att planen har antagits, om kommunen inte redan har skickat utlåtandet enligt 24 §.

⁴ Senaste lydelse 2017:965.

7 kap. Regional fysisk planering

1 § Regional fysisk planering ska ske i Stockholms län och i Skåne län. Landstinget ansvarar för denna planering.

Landstinget ska

1. utreda regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö,
2. upprätta ett förslag till regionplan enligt 2–4 §§ eller förslag till ändring av en sådan plan,
3. anta, pröva aktualiteten hos och vid behov ändra planen,
4. lämna underlag om regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö till länsstyrelsen, andra berörda landsting och de kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter och andra myndigheter som berörs,
5. yttra sig över förslag till översiktsplaner inom länet under utställningstiden i fråga om hur dessa planer förhåller sig till regionplanen,
6. verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses, och
7. verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekter.

Landstinget ska lämna regeringen de uppgifter om den regionala fysiska planeringen som regeringen begär.

Regionplan

2 § En regionplan ska ange de grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och de riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Planen ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.

Regionplanen är inte bindande.

3 § Av regionplanen ska det framgå

1. hur hänsyn har tagits till allmänna intressen enligt 2 kap., hur riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken har tillgodosetts och på vilket sätt miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken har följts,
2. hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram och kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet, och
3. hur planen är avsedd att genomföras.

I fråga om strategisk miljöbedömning gäller 3 kap. 4 § andra och tredje styckena. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen gälla landstinget.

Länsstyrelsens granskningsyttrande över planförslaget ska redovisas tillsammans med regionplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

4 § Regionplanen ska utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår.

5 § Bestämmelserna i 3 kap. 7 § 2 och 3 och 8–18 §§ om samråd, utställning och granskning gäller i tillämpliga delar också i fråga om förslag till

regionplan eller förslag till ändring av en sådan plan. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen i stället gälla landstinget. Utställningstiden ska dock vara minst tre månader.

Prövning av regionplanens aktualitet

6 § Landstinget ska minst en gång under fullmäktiges mandattid pröva om regionplanen är aktuell i förhållande till kraven i 2–4 §§ (aktualitetsprövning). Vid denna prövning ska landstinget begära länsstyrelsens och berörda kommuners synpunkter i fråga om sådana intressen som anges i 7 och 8 §§.

7 § När landstinget begär länsstyrelsens synpunkter enligt 6 §, ska länsstyrelsen redovisa sina synpunkter i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse vid aktualitetsprövningen. Synpunkterna ska redovisas i en sammanfattande redogörelse. Av redogörelsen ska det framgå hur synpunkterna förhåller sig till planen.

8 § När landstinget begär berörda kommuners synpunkter enligt 6 §, ska kommunerna redovisa sina synpunkter i fråga om sådana kommunala intressen som kan ha betydelse vid aktualitetsprövningen.

Beslut om regionplan

9 § Landstingsfullmäktige beslutar i frågor om antagande, aktualitetsprövning och ändring av en regionplan.

Expediering av beslut

10 § När landstinget antar, prövar aktualiteten hos eller ändrar en regionplan ska det

1. senast dagen efter att beslutet tillkännagetts skicka ett meddelande om tillkännagivandet och ett protokollsutdrag med beslutet till länsstyrelsen och kommunerna i länet, och

2. skicka planen eller beslutet om aktualitetsprövning till Boverket, länsstyrelsen och kommunerna i länet när beslutet har fått laga kraft.

Underlag från andra myndigheter

11 § Om landstinget begär det, ska länsstyrelsen, andra berörda landsting och de kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter och andra myndigheter som berörs lämna det underlag som behövs för att landstinget ska kunna fullgöra de uppgifter som anges i 1 § andra stycket.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***11 kap.**1 §⁵

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. tillsynen allmänt, möjlighet att få ett ingripandebesked samt skyldighet att ge tillträde och lämna upplysningar för tillsynen,
2. tillsynen över kommunala beslut och regionplanebeslut,
2. tillsynen över kommunala beslut,
3. förelägganden som behövs för att regler, domar och beslut ska följas,
4. genomförande på den försumliges bekostnad och förbud mot fortsatt arbete eller användning av byggnadsverk,
5. ingripanden mot kontrollanter och kontrollansvariga,
6. att förelägganden och förbud får förenas med vite eller ska genomföras omedelbart,
7. handräckning,
8. anteckningar av förelägganden och förbud i fastighetsregistret samt verkan av förelägganden och förbud vid ägarbyte,
9. byggsanktionsavgifter,
10. överlåtelse av egendom efter en överträdelse,
11. tystnadsplikt, och
12. avgift vid tillsyn.

13 kap.1 §⁶

Följande beslut enligt denna lag får överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725):

1. kommunfullmäktiges beslut om översiktsplan,
2. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden att anta, ändra eller upphäva detaljplaner eller områdesbestämmelser,
3. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden att fatta beslut om skyldighet för fastighetsägare att betala kostnader för gator och andra allmänna platser eller att fatta beslut om villkoren för sådan betalning,
4. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser,
5. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut om grunderna för skyldighet att betala kostnader för gator och andra allmänna platser och om generella villkor för sådan betalning,
6. kommunfullmäktiges beslut om taxa i ärenden hos byggnadsnämnden,
7. ett kommunalförbunds eller regionplaneförbunds fullmäktiges beslut om regionplan, och
8. kommunens beslut om riktlinjer för exploateringsavtal.
7. kommunens beslut om riktlinjer för exploateringsavtal, och
8. landstingsfullmäktiges beslut om regionplan.

⁵ Senaste lydelse 2013:306.

⁶ Senaste lydelse 2017:761.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. En regionplan enligt 7 kap. ska antas senast den 31 december 2022.
 3. En regionplan som har antagits enligt äldre bestämmelser ska gälla som regionplan enligt 7 kap.
 4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande
 - a) för ärenden om regionplaner och översiktsplaner som har påbörjats före den 1 januari 2019, och
 - b) vid överklagande och överprövning av beslut om sådana regionplaner och vid överklagande av beslut om sådana översiktsplaner till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.